

Visi manim labi bija, kad es pati laba biju

Sarunāt interviju ar ANNU KĀRKLĪ nav nemaz tik vienkārši viņas aizņemības dēļ. No rītiem viņai ir stundas Līvānu ģimnāzijas Pastariņa sākumskolā, pēcpusdienās

- pagarinātās dienas grupa, pievakarēs un arī brīvdienās — folkloras kopas «Ceiruleits» mēģinājumi. Pirms intervijas Anna ar saviem audzēkņiem pagūst aizbraukt uz Daugavpils ledus halli izsildoties, bet vakarā pēc mūsu sarunas viņai jāsteidzas uz datorkursiem. Aizņemta un nenogurdināma reizē. Nelaipo, bet saka tieši. Ar Annu runāt ir viegli, un lūpas, gribi tu to vai ne, pašas savēlkas smaidā. Viņa ir «Ceiruleiša» vadītāja, arī rajona folkloras kopu koordinatore, sieva, mamma, skolotāja.

• Mazās Anniņas labākie draugi bērnībā bija zēni, bet mīļākā nodarbe -kāpelēšana pa kokiem. Baltā kleitiņa šajā attēlā ir par godu bērnības svētkiem.

— Jums ir pamatīgs un skanīgs latviešu vārds - Anna. Kā pašai tas patīk? — Patīk. Kur vēl labāks un latviskāks vārds. Man arī bērnībā tas ir patīcis.

— Kura ir jūsu dzimtā puse? — Mana dzimtā puse ir Vanagos, tētis un mamma - Jānis un Ksavērija - tur dzīvo arī tagad. Esam vecākiem trīs bērni, man šķiet, ka mums bija ļoti saulaina un jauka bērnība, neskatoties uz to, ka bija arī savs grūtums. Piemēram, ganos man ne sevišķi patika iet. Kopā ar mums dzīvoja arī tēva vecāki, atceros tikai vecomāti, jo vectēvs mira, kad es vēl biju pavisam maza. Vecāmāte mūs, bērnus, ļoti žēloja. Vienreiz viņa mani paslēpa pie sevis, un es izspruku no pēriena, ko kaut kāda iemesla dēļ biju nopelnījusi.

— Vai atmiņā kāds bērnu dienu nedarbs ir palicis? - Visi mani nedarbi galvenokārt saistās ar vectēva māsu. Viņa, kā jau vecmeita, bija tādas niķīgas dabas un mēs viņu bieži nerrojām. Es mēdzu piestumt krēslu, uzrāpties uz tā un aizkrampēt viņas istabas durvis no ārpuses ciet. Vectēva māsa tad dabūja lekt puķu dobē pa logu, jo citādi no istabas ārā tikt nevarēja.

Man turpat kaimiņos dzīvoja brālēns, ar kuru bijām labākie draugi. Reiz abi krāsojām niedru vāļītēm galus un nejausi iekritām lielajā krāsas kannā. Brālēna mamma pēc tam mūs mazgāja un berza ar benzīnu. Vispār biju diezgan liela kausle, vienmēr labāk saprātos ar zēniem nekā ar meitenēm. Kāpu kokos, plēsu bikses, reiz pat biju aizķērušies aiz koka zara un pārplēsusi vēderu. Māsa raksturā bija nopietnāka, šad tad par blēņām arī aizrādīja, bet brālis bija tikpat jautrs kā es. Māsa tagad strādā Vārkavā par skolotāju, bet brālis ir Dailes teātra muzikālās dalās vadītājs. Bērnībā savā ģimenē es esmu ļoti daudz smaidu saņēmusi, un tas man dzīvē ir tikai palīdzējis. Man patīk sabiedrība, un lauku vientulībā es laikam sevi piepildīt nevarētu. Tikšanās ar jaukiem cilvēkiem dod ļoti daudz pozitīvas enerģijas, uzlādē.

— Pa kādu ceļu jūs nonācāt pie folkloras? - Mēs mājās vienmēr esam daudz dziedājuši. Liela tautasdziesmu zinātāja bija mana mammas mamma. Viņa ne tik daudz dziedāja, cik mācīja mums dažādas spēles spēlēt. Vectēva māsa Domicelijai bija mīļas bāreņu un sērdieņu dziesmas, vēl tagad dzirdu viņas dziedāto, skumjo dziesmu «Maza biju, neredzēju», tā tas arī pamazām ieinteresēja. Sāku darboties folkloras kopā «Latava», bet 1990. gadā Līvānu bērnu un jauniešu centra direktore Valentīna Poikāne mani uzaicināja vadīt folkloras pulciņu bērniem. Tā arī sākās «Ceiruleits». Sākumā mūsu pulciņš bija pavisam mazs, pieaicināju dažus draugu bērnus, bet šobrīd «Ceiruleits» ir jau aptuveni 50 cilvēki vecumā no četriem līdz pat astoņpadsmit gadiem. Pirms diviem gadiem nosvinējām desmit gadu jubileju, tie bija ļoti skaisti svētki, kas beidzās tikai nākošās dienas rītā. Tajā dienā mums bija paredzēts koncerts Priekuļos, uz kuru devāmies pa taisno no balles. Vispār koncertējam diezgan aktīvi, gada laikā «Ceiruleitim» ir vidēji 50-70 koncerti.

— «Ceiruleiša» dziedātājus var pazīt pēc savdabīgā, zemā dziedājuma. Vai ir arī citas atšķirības, salīdzinot ar pārējiem folkloras kolektīviem? — Dziedam tā sauktajā etnogrāfiskajā manierē, kad dziesmas izpilda zemā krūšu balsī. Ne jau visi kļūst par solistiem, nozīmīgos koncertos uzstājas tikai tie, kas dzied ar atdevi, no visas sirds. Mēdzu būt stingra, vēlos, lai dziesmu vārdi būtu iemācīti, bet citādi nekādu principu bērniem neuzstādu.

Kolektīvs darbojas vairākās vecuma grupās. Vecākajiem bērniem patīk dejošana, vidējie aizraujas ar mūzikas instrumentu spēli, ko apgūst mēģinājumos un semināros. Šogad ir notikušas jau divas Latgales bērnu muzicēšanas seminārometnes, viņi tajās mācās gan koklēt, gan stabulēt. Bērniem lieliski attīstās ritma izjūta. Kolektīvam ir laba mūzikas instrumentu bāze - piecas kokles, bungas, ģitāra. Man šķiet, ka, salīdzinot ar citu novadu folkloras kopām, Latgales folkloristi darbojas dziļāk un pamatīgāk. Mēs pievēršam lielu nozīmi tautastērpam, bērni zina, kā tas pareizi valkājams. Esam centušies sagādāt īstos Krustpils novada tautastērpus, blūzes, piemēram, daudzas mammas pašas ir izšuvušas. Es savu tautastērpu esmu mantojusi no mammas.

— Kolektīvs ir daudz ceļojis, arī šopavasir jūs pošaties ceļā uz folkloras festivālu Brazīlijā. Vai bijuši arī jautri atgādījumi, ko mēdzat pieminēt ar smaidu? — Daudz jautra ir bijis. Esam koncertējuši Itālijā, Polijā, Vācijā,

Zviedrijā, Norvēģijā, Somijā, protams, daudzviet Latvijā. Reiz kādā koncertā man bija pazuduši svārkī. Uzstājos tautiskajos brunčos, bet savējos nekur nevaru atrast, izmeklējos visās malās, arī bērni saka, ka nekur nav redzējuši. Beigu beigās tomēr atradu, svārkī bija. . . man mugurā. Tautiskos brunčus biju pa virsu uzvilksusi.

— **Biju pārsteigta, uzzinājusi, ka pēc izglītības jūs esat bioloģe.** — Daba man no bērnu dienām bijusi tuva. Esmu izbraukājusi visus Latvijas novadus, un skaistas vietas var redzēt vai uz katra soļa. Tikai žēl, ka daudzas no tām aizaug ar krūmiem. Pēc Vanagu pamatskolas beigšanas atnācu mācīties uz Līvāniem, Daugavpils pedagoģiskajā universitātē studēju bioloģiju. Pēdējā kursā mācījos, strādāju skolā un audzināju vecāko meitu. Esmu ieguvusi arī sākumskolas skolotājas specialitāti. Skolā strādāju jau no 1984. gada.

— **Pastāstiet par ikdienas darbu skolā.** — Manā audzināšanā ir otrā klasīte, mācu viņiem visus mācību priekšmetus, izņemot mūziku. Man ir ļoti laba klase, ārkārtīgi sirsnīgi bērni. Raksta man ļoti mīļas vēstules, kuras es saglabāju, las ir grūtiem brīžiem pāršķirstīšanai. Varbūt ar bērna rokām tapusī zīmīte nav tik pievilcīga, taču saturs ir vienreizējs: «Lai tev skaists, skolotāj, šis rīts, un visa diena izdodas brīnišķīga!» Nupat viņi man izgatavoja apsveikumu puķes formā, katrā ziedlapiņā ierakstīta kāda mana īpašība.

— **Vai ar dzīvesbiedru iepazīnāties studiju gados?** — Mēs kopā mācījāmies Līvānos vidusskolā, tad arī sākām draudzēties. Mans vīrs Romvalds dzimis Dubnas otrā krastā iepretim Vanagiem. Esmu pārliecināta, ka nevarētu paveikt pat pusi no tā, ko daru, ja man mājās nebūtu sapratnes un atbalsta. Tam ir ļoti liela nozīme. Ja mana sirds būtu nomākta, es nevarētu no rīta braukt ar bērniem slidot un vakarā skriet uz kursiem. Taču tagad to varu, jo zinu, ka bērniem mājās būs vakariņas, un viss būs kārtībā.

— **Pastāstiet, kādas intereses ir jūsu bērniem?** — Vecāko meitu sauc Kristīne, viņa patlaban mācās Daugavpils mūzikas koledžā. Viņas aizraušanās ir mūzika, Kristīne vēl joprojām darbojas «Ceiruleitī» un spēlē vijoli Daugavpils Pedagoģiskās universitātes kapelā «Laimas muzikanti». Kristīne spēlē arī Daugavpils kamerorķestrī, šogad viņai ir līgums ar Daugavpils teātri, viņa muzicē izrādē «Zagļi».

Dēls Edgars mācās Līvānu ģimnāzijas 10. klasē, viņa intereses ir ļoti daudzpusīgas, īpaši saista ģeogrāfija. Tas dēlam laikam ir no tēta, jo arī manam vīram ģeogrāfija vienmēr patikusi. Mūsu mājās visnolietotākā grāmata ir enciklopēdija «Planēta», to bērni gandrīz vai no galvas zināja - tik bieži kopā ar tēti bija šķirstījuši un lasījuši. Edgars aizraujas arī ar sportu, darbojas «Ceiruleitī», spēlē akordeonu. Dēls mūzikas skolu ir beidzis divas reizes klarnetes un saksofona klasi bez vecāku pamudinājuma. Savu nākotni ar mūziku gan viņš šobrīd saistīt negrib.

Jaunākā meita Agnese mācās 6. klasē, arī viņa darbojas «Ceiruleitī», un patiesībā tas ir ļoti jauki, ka folkoras kopā darbojamies visa ģimene. Tajās reizēs, kad uz koncertiem netieku es, manā vietā var aizbraukt vīrs vai bērni. Arī vīram mūzika nav sveša, viņš spēlē akordeonu un ģitāru.

— **Vai atliek laika aizrauties arī ar kaut ko citu, izņemot mūziku, folkloru?** — Patiesībā tā jau arī ir mana lielākā aizraušanās. Šī darbošanās noteikti neaprobežojas tikai ar jēdzienu «algots darbs», jo tādā gadījumā es nevarētu vēltīt tam gan darba dienas, gan brīvdienas. Mums ir dzīvas ģimenes tradīcijas piemēram, Ziemassvētku vakara visiem sabraukt vecāku mājās. Lai arī cik aizņemti mēs būtu, bet uz mazu brītiņu visi esam kopā. Laukos man ir savs senlietu muzejs, tur savāktas senlaicīgas mēbeles, pūra lādes un citas lietas. Ziemassvētkos ierasta lieta ir «Ceiruleiša» balle, kad bērni sanāk kopā ar vecākiem.

— **Vai ir rakstura īpašības, no kurām jūs gribētu tikt vaļā?** — Sirds dziļumos es noteikti neesmu čakla, taču, ja kaut kas ir jāizdara, es to tomēr izdaru, tādēļ šī nebūtu tā sliktākā īpašība. Nepatīk man dārzus ravēt, arī virtuvē saimniekot. Esmu samērā tiešs cilvēks, varu pateikt skarbi, taču nekad neturu naidu un dusmas sevī. Bet tā jau nav slikta īpašība, drīzāk - laba.

— **Kādas atziņas un vadmotīvus jūsu dzīvei ir devusi latviešu folklorā, tautas tradīcijas?** — Dzīves filozofijas tautas dziesmās, folklorā netrūkst. Tikko kāds zēns no ģimnāzijas bija pie manis un lūdza palīdzēt atrast tautasdziesmu, kurā būtu ietverts arī sakāmvārds. Vai tad nav taisnība vārdos: «*Visi man labi bija, kad es pati laba biju. Visi mani naidinieki, kad es naida cēlājiņa.*» Ja ar šādu domu dzīvosim, tad pasaule mums apkārt noteikti kļūs gaišāka.

- Rīgas astoņsimtgades svētkos 2001. gada augustā (no kreisās) vīrs Romvalds, Anna Kārkle, dēls Edgars un meita Kristīne